

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

På sit møde den 25. september 2018 debatterede Den Politiske Koordinationsgruppe problemstillingen om opkrævning af restancer vedr. underholdsbidrag til børn. Der blev på baggrund heraf nedsat en projektgruppe, som skulle stå for en udredning af problemets omfang. Der blev i denne forbindelse indhentet data fra kommunerne via Grønlands statistik.

Analysen af det indhentede data viste tydeligt, at problemet er størst blandt lavindkomstgrupperne. Der blev derfor på denne baggrund udarbejdet en ny indkomstafhængig model, således at de bidragspligtige med lave indkomster alene skal afholde en mindre del, af det beløb som kommunen har forudbetalt til den bidragsberettigede, mens det resterende beløb afholdes af det offentlige.

Modellen implementeres med dette ændringsforslag ved indsættelse af en ny bestemmelse i Landstingsforordningen om underholdsbidrag mv. til børn samt adoptionstilskud herom.

Det er formodningen, at dette vil kunne mindske opbygningen af restancer hos det offentlige på baggrund af ubetalt underholdsbidrag og som en afledt effekt heraf begrænse benyttelsen af lønindeholdelse og derigennem øge motivationen for at forblive i beskæftigelse.

2. Hovedpunkter i forslaget

Forslaget skal implementere en ny indkomstafhængig model, som har til formål at mindske opbyggelsen af gæld til det offentlige på grund af ubetalt underholdsbidrag.

2.1. Situationen i dag

Forældre har pligt til at forsørge deres barn. Dette gælder også en forælder, der ikke bor sammen med barnet. Underholdsbidraget er det beløb, den forælder, der ikke bor sammen med barnet, betaler til den forælder, der bor sammen med barnet.

Efter landstingsforordning om udbetaling af underholdsbidrag m.v. til børn samt adoptionstilskud er den bidragsberettigede forælder under visse betingelser berettiget til at modtage underholdsbidrag forskudsvis fra sin hjemkommune. I givet fald indtræder kommunen i den bidragsberettigedes krav mod den bidragspligtige. Kommunerne kan dog alene udbetale normalbidraget.

Restancerne vedrørende underholdsbidrag har været stigende over årene og udgør over 30 pct. af de samlede restancer til det offentlige. Per 1. februar 2020 udgjorde kommunernes tilgodehavender vedrørende udlagte underholdsbidrag således ca. 413 mio. kr.

I 2019 blev det samlede antal skyldnere opgjort til 4.626 borgere som havde skyldigt underholdsbidrag. Ses der isoleret på skyldnerne i 2020 var der 1.982 personer som havde et skyldigt underholdsbidrag – Kujalleq Kommune indgår ikke i opgørelsen, hvorfor antallet er højere. 1.354 borgere eller 68% af skyldnerne havde en indkomst under 300.000 kr. se nedenstående tabel:

		Skattepligtig indkomst							Hovedtotal
Skyldt beløb	<0	0-99999	100000-199999	200000-299999	300000-399999	400000-499999	500000-600000	>600000	
1-6001	8	53	51	36	27	18	7	14	214
6001-12001	31	198	199	179	120	83	28	50	888
12001-18001	10	50	70	34	28	27	8	21	248
18001-24001	9	67	74	49	45	23	17	10	294
24001-30001	3	23	30	17	20	11	5	3	112
30001-36001	4	25	24	22	16	7	1	6	105
>36001	4	29	30	25	14	10	5	4	121
Hovedtotal	69	445	478	362	270	179	71	108	1982

Kilde:

For borgere med en lav indkomst er der en manglende evne til at kunne betale og ikke nødvendigvis en manglende vilje til at betale fordringerne.

2.2 En ny indkomstafhængig model

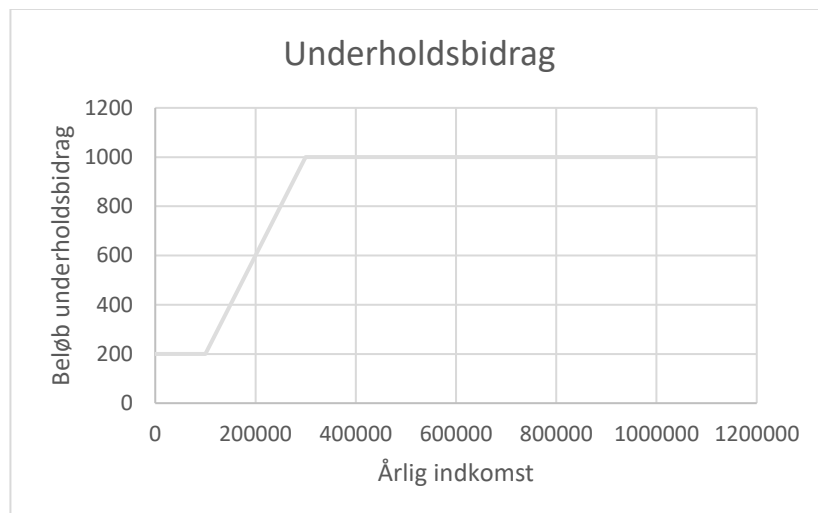
Som det fremgår af ovenstående tabel er der mange flere med lav indkomst som opbygger gæld til det offentlige vedr. underholdsbidrag end dem med høj indkomst.

På baggrund af dette faktum samt en erkendelse af, at en stor del af gruppen af personer med meget lave indkomst ikke har evnen til at betale og derfor ikke er i stand at afholde udgiften til underholdsbidrag med de nuværende takster.

Med baggrund heri er der udarbejdet en model, der vil gøre den bidragspligtiges tilbagebetaling af forhåndsudbetalt underholdsbidrag indkomstafhængig, således at den bidragspligtige alene skal afholde en mindre del, af det beløb som kommunen har forudbetalt til den bidragsberettigede, mens det resterende beløb afholdes af det offentlige.

Forslaget foreslår et minimums underholdsbidrag svarende til 200 kr. om måneden, som fra en årlig indkomst på 100.000 kr. gradvist øges til cirka 1.000 kr. om måneden, når den aktuelle indkomst når 300.000 kr. Minimums bidraget er fastsat på baggrund af en vurdering af at alle har evnen til at betale det fastsatte minimums beløb.

Modellen er således baseret på, at der vil ske en gradvis stigning, når indkomsten overstiger 100.000 kr., således at der tillægges et yderligere tillæg på 4,8 %, af den indtægt der overstiger 100.000 kr., til minimums underholdsbidraget indtil beløbet rammer 1000 kr. om måneden, svarende til det fulde beløb ved en samlet indtægt på 300.000 kr.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil resultere i at borgere som ikke har evnen til at betale vil blive stillet overfor en fordring, som vil være realistisk. Borgere med lave indkomster er i dag stillet overfor en fordring som i forhold til deres indkomst er forholdsmæssig høj. Mange borgere har derfor ikke evnen til at betale deres underholdsbidrag, hvilket resulterer i stigende restancer på underholdsbidraget. Gælden må derfor vurderes at være urealistisk at inddrive hos denne gruppe borgere.

Årlig indkomst	Under 100.000	150.000	200.000	250.000	300.000
Beløb om måneden	200 kr.	400 kr.	600 kr.	800 kr.	1.000 kr.
Andel ift. hidtil	20 %	40 %	60 %	80 %	100 %
Mistet indtægt for gruppe	-3.478.362	-1.769.508	-1.022.358	-452.284	-136.336

Samlet vil de mistede indtægter udgør -6.858.848 kr. årligt. Kommune Kujalleq indgår ikke i opgørelsen og hvis det antages, at kommune Kujalleq har samme udgifter som Kommune Qeqertalik, grundet indbyggertallet har samme størrelse. Ekstra udgiften opgøres til ca. 1 mio. kr., hvilket resulterer i, at de mistede udgifter opgøres til ca. 7,8 mio. kr. årligt.

Ved at nedsætte underholdsbidraget for lavindkomstgruppen, vil gruppen nu have evnen til at betale, og det må forventes at flere nu vil betale underholdsbidraget. Betales underholdsbidraget vil færre borgere komme i restance. Når restancerne falder vil der ikke forekomme løntræk, som kan være et incitament til at borgeren kommer i arbejde.

Der er en stor usikkerhed omkring kvantificering af den nøjagtige effekt af betalende restancer og hvorledes løntrækket vil have på arbejdsudbuddet. Men det skønnes at de manglende indtægter reduceres med 33% af udgiften. På den baggrund vurderes de reelle faldende indtægter til at udgøre -5.200.000 kr.

For borgere med lave indkomster vil kommunerne derfor med denne regulering af underholdsbidraget opleve faldende indtægter. Gruppen af borgere har oparbejdet en stigende gæld i en årrække og ved at regulere underholdsbidraget for lav indkomstgruppen vil kommunerne få færre tab på ubetalte fordringer. De økonomiske konsekvenser for kommunerne vil derfor blive meget lave, i det borgerne ikke har kunne betale, og derfor vil reguleringen ikke have økonomiske konsekvenser for kommunerne. Den indkomstbestemte underholdsbidrag skal derfor betragtes som en omlægning for borgere med lavindkomst ikke kommer i en situation, hvor der er oparbejdet en gæld den enkelte ikke kan overskue.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget får ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget får ingen konsekvenser for miljø, natur og folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Der har i en årrække været en stigende gæld til det offentlige, hvor specielt underholdsbidrag har udgjort den største andel af kommunernes tilgodehavender. Pr. 1. februar 2020 var der udlagt underholdsbidrag på ca. 413 mio. kr. Ca. 60% af restancerne vedrører borgere som har en indkomst mellem 0 – 100.000 kr. og 22% af skyldnerne har en indkomst mellem 100.001 og 200.000 kr. Skyldnerne har derfor en lav indkomst som er udtryk for manglende evne til at betale et underholdsbidrag på 1.000 kr. pr. måned. Borgerne typisk også anden gæld til offentlige, men underholdsbidrag udgør den hovedparten af gælden. Konsekvensen for denne gruppe borgere bliver en stigende gældsbyrde som den pågældende ikke har mulighed for at betale. Borgeren opbygger derfor en stigende gæld som fastlåser borgeren i en uoverskuelig situation.

Ved at ændre underholdsbidraget til en indkomstafhængig model, vil borgere tilhørende lavindkomstgruppen opleve en fastsættelse af størrelsen på underholdsbidraget, som det vil realistisk at betale. Borgere i lavindkomstgruppen vil derfor opleve et øget selvværd ved at de kan betale underholdsbidraget og vil få en livssituation, hvor en øget gældsbyrde ikke tynger deres liv.

Når borgeren har skyldigt underholdsbidrag kan der forekomme løntræk. Borgeren har derfor ikke et incitament til at søge arbejde. Ved at sætte størrelsen på underholdsbidraget til et beløb som lavindkomstgruppen kan betale vil der være et øget incitament til at arbejde idet borgeren

ikke vil blive imødegået med et træk i den kommende lønudbetaling. Konsekvensen kan derfor blive et øget udbud af arbejdskraft.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at få andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring

Forslaget har i perioden 17. oktober 2022 til 11. november 2022 været offentliggjort på høringsportalen på www.naalakkersuisut.gl.

Forslaget har i perioden 17. oktober 2022 til 11. november 2022 været i høring hos følgende høringsparter:

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at når det offentlige efter ansøgning har foretaget forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag direkte til den berettigede, jf. § 4, indtræder den kommune, der har foretaget den forskudsvis betaling i kravet mod den bidragspligtige.

Det samme gælder, når et barn bliver anbragt uden for hjemmet af det offentlige, eller barnet i øvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige.

Bliver et barn således anbragt udenfor hjemmet efter reglerne i Inatsisartutlov om støtte til børn, vil kommunen ligeledes indtræde i det krav om underholdsbidrag som følger af, at der tidligere er fastslået at en bidragspligtig.

Til stk. 2

Bestemmelsen pålægger den kommunalbestyrelse, der har foretaget den forskudsvis udbetaling, at sende en meddelelse til den bidragspligtige, om at det offentlige har udbetalt underholdsbidraget forskudsvis, og at det offentlige dermed er indtrådt i retten til at opkræve underholdsbidraget.

Formålet med bestemmelsen er, at en bidragspligtig skal have mulighed for at gøre indsigelse mod udbetalingen, samt gøre den bidragspligtige vidende om, at bidragsbetalingen ikke længere kan afgøres mellem parterne.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at såfremt at en kommune er indtrådt i retten til at kræve bidrag betalt, på grund af at et barn er anbragt uden for hjemmet eller i øvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige efter reglerne i Inatsisartutlov om støtte til børn, skal kommunen sende en skriftelig besked til både den bidragspligtige og den bidragsberettigede om indtrædelsen i kravet.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastsætter det beløb en kommune kan kræve tilbage fra den bidragspligtige, når kommunen har forskudsbetalt et bidrag, jf. § 4.

Har den bidragspligtige en aktuel indkomst på under 100.000kr. kan kommunen alene opkræve et beløb på 2.400 kr. pr. år fra den bidragspligtige, svarende til 200 kr. pr. måned.

Overstiger den bidragspligtiges aktuelle indkomst 100.000 kr., hæves beløbet på 200 kr. som kommunen kan opkræve fra den bidragspligtige med 4,8 % af det beløb af den aktuelle indkomst der overstiger 100.000 kr.

Bidraget for indkomster på over 100.000 kr. udregnes således efter følgende formel:

$$200 \text{ kr.} + (\text{aktuel indkomst} - 100.000 \text{ kr.} \times 0.048\%) = \text{indkomstafhængige bidrag.}$$

Det opkrævede beløb kan dog aldrig overstige normaltaksterne efter § 5.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastslår, at satserne efter stk. 4 skal reguleres årligt i henhold til reglerne i Inatsisartutlov om en satstilpasningsprocent og om aktuel indkomst. Taksterne vil herefter blive offentliggjort i det af Departement for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender løbende udstedte cirkulære om gældende sociale kontantydelse.

Til stk. 6

Bestemmelsen fastslår, at når en kommune indtræder i retten til at kræve et bidrag betalt, jf. stk. 1, er kravet underlagt en 20 års forældelsesfrist. Bestemmelsen er indsat for at undgå fortolkningstvivel, om hvornår en fordring, der er opstået som en konsekvens af at en kommune foretager en forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. stk.1, forældes.

Til § 2

Bestemmelsen fastslår, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. juli 2023

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov	
<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I Landstingsforordning nr. 2 af 3. marts 1994 om udbetaling af underholdsbidrag, m.v. til børn, samt adoptionstilskud, som ændret ved Landstingsforordning nr. 3 af 12. juni 1995 om ændring af landstingsforordning om udbetaling af underholdsbidrag, m.v. til børn, samt adoptionstilskud, foretages følgende ændringer:
” § 17. Når et bidrag er udbetalt forskudsvis af det offentlige, indtræder den kommune der har foretaget den forskudsvis betaling, i retten til at kræve bidraget betalt af bidragspligtige. Det samme gælder, når et barn er anbragt uden for hjemmet af det offentlige, eller barnet iøvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige. <i>Stk. 2.</i> Ved forskudsvis udbetalinger af bidrag, skal den bidragspligtige samtidig med udbetalingen tilsendes skriftlig besked om den skete udbetaling, samt om, at betaling af det forfaldne bidrag skal foretages til kommunen. <i>Stk. 3.</i> Er en kommune indtrådt i retten til at kræve bidrag betalt på grund af, at barnet er anbragt uden for hjemmet eller iøvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige, skal både bidragsberettigede og bidragspligtige have skriftlig besked om indtrædelsen. <i>Stk. 4.</i> Når en kommune er indtrådt i retten til at kræve et bidrag betalt, er retten hertil undergivet den almindelige 20 års forældelse.	1. § 17 affattes således: ” § 17. Når et bidrag er udbetalt forskudsvis af det offentlige, indtræder den kommune der har foretaget den forskudsvis betaling, i retten til at kræve bidraget betalt af bidragspligtige, jf. dog stk. 4. Det samme gælder, når et barn er anbragt uden for hjemmet af det offentlige, eller barnet iøvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige. <i>Stk. 2.</i> Ved forskudsvis udbetalinger af bidrag, skal den bidragspligtige samtidig med udbetalingen tilsendes skriftlig besked om den skete udbetaling, samt om, at betaling af det forfaldne bidrag, jf. dog stk. 4, skal foretages til kommunen. <i>Stk. 3.</i> Er en kommune indtrådt i retten til at kræve bidrag betalt på grund af, at barnet er anbragt uden for hjemmet eller iøvrigt forsørges fuldt ud af det offentlige, skal både bidragsberettigede og bidragspligtige have skriftlig besked om indtrædelsen. <i>Stk. 4.</i> Har den bidragspligtige en aktuel indkomst på: 1) under 100.000 kr. (2023 niveau), kan kommunen alene opkræve et beløb på 2.400 kr. pr. år (2023 niveau) fra den bidragspligtige. 2) 100.000 kr. (2023 niveau) eller derover

	hæves beløbet på 2.400 (2023 niveau) kr., jf. nr. 1, med 4,8 procent af den aktuelle indkomst, der overstiger 100.000 kr. (2023 niveau). Beløbet, der opkræves, kan dog ikke overstige normaltaksterne, jf. § 5. <i>Stk. 5.</i> Satserne i stk. 4, reguleres årligt med satstilpasningsprocenten efter Inatsisartutlov om en satstilpasningsprocent og om aktuel indkomst. <i>Stk. 6.</i> Når en kommune er indtrådt i retten til at kræve et bidrag betalt, er retten hertil undergivet den almindelige 20 års forældelse..”
	§ 2 Denne Inatsisartutlov træder i kraft den 1. juli 2023.